

Dojrzałość szkolna

Rozpoczęcie nauki szkolnej jest ważnym momentem w życiu każdego dziecka. To jak jest przygotowane do tego wyzwania w znacznym stopniu decyduje o przebiegu i wynikach nauki w szkole, a w odległej perspektywie, o jakości jego życia.

Rozpatrując gotowość dziecka do nauki należy wziąć pod uwagę trzy najważniejsze sprawy:

- rozwój procesów poznawczych i sprawności ruchowych, które umożliwiają opanowanie podstawowych technik szkolnych jak czytanie, pisanie i rachowanie,
- rozwój społeczny i emocjonalny
- oraz zasób umiejętności i wiadomości, stanowiący podstawę nauki w klasie pierwszej.

Bardzo ważną kwestią jest osiągnięcie dojrzałości emocjonalno-społecznej dziecka. Ma ona wpływ na ogólne funkcjonowanie dziecka w środowisku szkolnym. Porozumiewanie się z rówieśnikami oraz podatność na oddziaływania pedagogiczne.

Sfera emocjonalna dziecka decyduje również o powstawaniu motywacji do podejmowania wysiłków związanych z wymaganiami szkolnymi oraz postępującym rozwojem.

Dziecko, które osiągnęło gotowość szkolną powinno:

1. W sferze sprawności umysłowej:

- opanować analizę i syntezę wzrokową oraz słuchową;
- wypowiadać się, wymawiać słowa i budować zdania poprawne gramatycznie;
- wymawiać prawidłowo wszystkie głoski - jeśli ma wadę wymowy powinno być pod opieką Poradni Logopedycznej
- logicznie i dość płynnie opowiedzieć o niedawnym wydarzeniu, opowiedzieć treść obrazka wyodrębniając szczegóły istotne i ważne dla akcji przedstawionej na obrazku;
- chętnie słuchać czytanych mu książek i potrafić opowiedzieć ich treść;
- rozpoznawać kolory i umieć je nazywać;
- znać kilka piosenek i rymowanek dziecięcych;
- rozumieć i wykonywać polecenia kierowane do niego;
- mieć dobrą koordynację wzrokowo – słuchowo – ruchową;
- posiadać dobrą orientację w schemacie własnego ciała oraz przestrzenną, kierunkową;
- dobrze orientować się w najbliższym środowisku społecznym i przyrodniczym;
- umieć liczyć na konkretach;
- rozpoznawać i nazywać figury geometryczne.

2. W sferze sprawności ruchowej i manualnej:

- być samodzielne, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych czynności samoobsługowych : zapinanie guzików, wiązanie sznurowadeł, ubieranie i rozbieranie się;
- ciąć i bezpiecznie posługiwać nożyczkami;
- wykonywać czynności wymagające zręczności palców, jak nawlekanie koralików, układanie klocków, szycie dużą igłą, gry zręcznościowe, itp.
- umieć rzucać i łapać dużą piłkę;
- potrafić skakać, podskakiwać na jednej nodze;

- sprawnie posługiwać się przyborami do rysowania i pisania, prawidłowo je trzymać;
- zachowywać prawidłowy kierunek kreślenia figur, szlaczków, liter – od prawej do lewej oraz z góry na dół;
- odwzorowywać podane kształty;
- wykonać pracę na zadany temat różnymi technikami plastycznymi;
- być sprawne ruchowo, szybkie, zwinne;
- mieć sprawną równowagę;
- mieć ustaloną lateralizację – dominuje jedna strona.

3. W sferze umiejętności społecznych:

- starać się wykonywać czynności do końca, w określonym czasie, wytrwale;
- zachowywać się rozważnie;
- przestrzegać ustalonych zasad, zastosować się do reguł gier i zabaw;
- mieć ufną stosunek do otoczenia;
- panować nad reakcjami emocjonalnymi, nie ulegać chwilowym nastrojom;
- potrafić dzielić się z innymi;
- być lubiane, akceptowane przez rówieśników;
- nie reagować agresywnie ani zbyt emocjonalnie w obliczu trudności, niepowodzeń;
- pomagać w prostych pracach domowych;
- dbać o utrzymanie porządku w najbliższym otoczeniu;
- być chętne do pomocy, pożyteczne;
- skupić uwagę na danej czynności;
- dostosować się do nowej sytuacji i środowiska;
- chętnie bawić się z rówieśnikami;
- zależnie od sytuacji poprowadzić zabawę, podporządkować się grupie, współpracować.

Aby próg szkolny dziecko przekroczyło w miarę spokojnie, bez stresu należy je do tego przygotować.

Praktyczne wskazówki dla rodziców:

- nigdy nie wolno straszyć dziecka szkołą i nauczycielami;
- dziecko powinno się cieszyć, że idzie do szkoły;
- powinno uczestniczyć w zakupach przyborów szkolnych, wybrać to, co mu się podoba;
- wcześniej przygotujmy biurko, półkę na książki i przybory szkolne, stałe miejsce do pracy;
- należy pamiętać, że dla prawidłowego rozwoju dziecka potrzebne są odpowiednie warunki:
- ład, spokój i pogodna atmosfera w domu;
- utrzymanie kontaktu emocjonalnego z dzieckiem;
- przestrzeganie stałego rozkładu dnia;
- wdrażanie do samodzielności, obowiązkowości i punktualności;
- zapewnienie kontaktów z rówieśnikami.
- gdy dziecko już zacznie chodzić do szkoły:
- rozmawiajmy z nim o tym, co się tam działo, czego ciekawego się dowiedziało;
- przeglądajmy jego zeszyty;
- chwalmy, zachęcajmy do pracy;
- nie krzyczmy jeśli czegoś nie potrafi, ale spróbujmy mu pomóc;

- współpracujemy z nauczycielami;
- nie wyręczamy dziecka z obowiązków szkolnych.

Im pełniejsza dojrzałość psychiczna, emocjonalna, społeczna, fizyczna, umysłowa dziecka przekraczającego próg szkoły, tym większa gwarancja jego powodzenia w nauce.

Katarzyna Łapszyńska